

Inventaris van het archief van de Vereniging voor Christelijk Volksonderwijs 1890-1969 en de Ver. voor Protestants- christelijk Kleuter- en Basisonderwijs, 1968-1976

Samengesteld door drs. A.Th. Bloemendal

Historisch Documentatiecentrum voor het
Nederlands Protestantisme (1800-heden)
Vrije Universiteit Amsterdam
De Boelelaan 1105
1081 HV Amsterdam

Collectie nummer: 814
Mei 2010

Oorspronkelijk verschenen als Archiefpublicaties 9. 1996

Inhoud

INLEIDING

1. Geschiedenis en organisatie van de Vereniging voor Christelijk Volksonderwijs en de Vereniging P.C.Kleuter- en Basisonderwijs
2. Archief en inventarisatie
3. Literatuur

INVENTARIS

ARCHIEF VAN DE VERENIGING VOOR CHRISTELIJK VOLKSONDERWIJS

- A. Stukken van algemene aard
 - Notulen
 - Jaarverslagen
 - Memorabilia
- B. Stukken van specifieke aard
 - Statuten en reglementen
 - Organisatie
 - Leden
 - Contact en voorlichting
 - Documentatie

ARCHIEF VAN DE VERENIGING VOOR PROTESTANTS CHRISTELIJK KLEUTER- EN BASIS ONDERWIJS

- A. Stukken van algemene aard
 - Notulen
 - Correspondentie
 - Jaarverslagen
 - Memorabilia
- B. Stukken van specifieke aard
 - Statuten
 - Organisatie
 - Public-relations en contact
 - Eigendommen
 - Financiën
 - Consulentschap
 - Administratiekantoren
 - Convent Chr. Onderwijs

Bijlage 1

Overzicht van voorzitters, secretarissen en penningmeesters van CVO

Bijlage 2

Overzicht van bestuursleden van de vereniging P.C.K.B.O.

Inleiding

GESCHIEDENIS EN ORGANISATIE VAN DE VERENIGING C.V.O. EN DE VERENIGING P.C.K.B.O.

In 1890 ziet het christelijk onderwijs kort na elkaar twee nieuwe organisaties in haar midden ontstaan, de Schoolraad en Christelijk Volksonderwijs. Deze plotselinge groei was niet zozeer een teken van bloei, maar meer een uitvloeisel van toenemende polariserende krachten in protestantse kring door een scheuring die zich in 1886 in de Nederlandse Hervormde Kerk had voltrokken, de Doleantie. De verontwaardiging over het feit dat de Vereniging voor Christelijk Nationaal Schoolonderwijs (CNS) zijn schoollokalen beschikbaar stelde voor de kerkdiensten van deze Doleantie, leidde tot een conflict in de Algemene Vergadering van CNS. Daarop zegden veel hervormden in hun CNS-lidmaatschap op. Enkele weken daarna kwam een vijftigtal hervormden te Utrecht in vergadering bijeen met dr. A.W. Bronsveld als voorzitter en dr. J.Th. de Visser als secretaris. Deze vergadering resulteerde niet in een verdere actie, waardoor een tijd van bezadigd-hervormd 'laissez aller' aanbrak. Toen men echter zag dat Abraham Kuiper zich inzette voor de totstandkoming van een christelijke Schoolraad stak de 'Kuyperitis' in het hervormde kamp in alle heftigheid de kop op. De nu fel tegen de Schoolraad fulminerende predikant Bronsveld zag hier 'de ijzeren vuist van de gereformeerde leiders' het bewind voeren. Toen de oprichting van de Schoolraad op 1 juli 1890 definitief was ging de hervormde Rotterdamse predikant ds. H. Malcomesius dan ook tot de tegenactie over met de vorming van een Voorlopige Commissie. Deze bestond uit: ds. H. Malcomesius, ds. H.J.R.G. Theesing, ds. G.J. Vos Flz., ds. J. Krayenbelt, ds. H. van de Hagt, ds. S. Ulfers, ds. J.Th. de Visser, P.E. Arent, jhr. S.B. Ortt, H.A. van Baak, Joh. Besselaar, E. Emmen Ez., B.J. Krijgsman, P. Molenaar jr. en C.W. Bentveld. Men stuurde een circulaire aan diverse personen in de Hervormde kerk met de dringende oproep om 'op eigen erf' scholen te stichten en met gelijkgezinden de belangen daarvan te behartigen. Daarop belegde men op 23 oktober 1890 de constituerende vergadering van de vereniging voor Christelijk Volksonderwijs.

Ds. Malcomesius legde in zijn openingswoord sterke nadruk op de nauwe relatie die diende te bestaan tussen de Hervormde Kerk en de hervormde school. Hij verwees daarbij veelvuldig naar Groen van Prinsterer, die in 1864 als volksvertegenwoordiger pleitte voor een christelijke volksopvoeding die als een nationaal en kerkelijk belang gewaardeerd diende te worden. De vergadering liep behoorlijk uit, zo zelfs, dat van het concept reglement, dat door de voorlopige commissie was voorbereid, slechts zes artikelen besproken konden worden. Men wilde echter niet uiteengaan zonder tot resultaat te zijn gekomen. De Amsterdamse predikant Dr. G.J. Vos Azn. stelde daarom een motie voor waarin de oprichting van de Vereniging voor Christelijk Volksonderwijs zou worden vastgesteld. De motie werd daarop bij acclamatie aangenomen. De nieuwe hervormde vereniging was daarmee een feit geworden. De nieuwe club kon nu eindelijk

‘een poging wagen om bijeen te brengen wat bijeen hoorde en van de christelijke school voor de Nederlandse Hervormde Kerk te behouden wat nog niet veroverd was door de rusteloos woelende doleantie-partij’; Het was een tijd van polarisatie en gespierde taal. Op de eerstvolgende vergadering werden de bestuursleden benoemd: ds. H. Malcomesius (voorzitter), ds. G.J. Vos Flz., ds. H. van de Hagt (penningmeester), dr. J.Th. de Visser, C.W. van Bentveld (secretaris), dr. G.J. Vos Azn., ds. W. de Lange, F.G. baron van Lynden van Hemmen en dr. J.H. Gunning Wz.. De beide laatsten konden de benoeming overigens niet aannemen waarop ds. H.J.R.G. Theesing en J. Esmeyer tot adviserende leden werden benoemd. Bij Koninklijk Besluit van 17 maart 1891 werd C.V.O. als rechtspersoon erkend. Kort daarna werden de eerste afdelingen gesticht. Als grondslag van samenwerking nam de vereniging het ‘Apostolisch christendom’ aan, uitgedrukt in de Twaalf Geloofsartikelen en beleden in de betekenis zoals door de Nederlandse Hervormde Kerk (‘de kerk onzer vaders’) eraan gehecht. Door de nauwe band met de Hervormde Kerk zou een herhaling van het gebeurde bij CNS voor de toekomst uitgesloten worden. Ook op het pedagogische vlak ziet men de bijbel als een belangrijke inspiratiebron: in de statuten wordt gesproken van de overweging dat het onderwijs een pedagogisch gebruik van de bijbel moet maken. In de toelichting wordt dit punt verduidelijkt met de kanttekening, dat de bijbel weliswaar geen pedagogisch handboek is, maar dat daarin niettemin tal van pedagogische beginselen te vinden zijn waarop een christelijke pedagogiek gebouwd zou kunnen en moeten worden. Daarom ook acht de vereniging de zorg voor de opleiding van kwekelingen tot een principiële taak. Daartoe worden kwekelingen in eerste instantie financieel ondersteund. Later zou men zelf tot de oprichting van kweekscholen overgaan. Daarop kom ik nog terug.

De statuten bepaalden dat het Hoofdbestuur uit negen leden zou bestaan, waarvan jaarlijks drie aftredend en direct herkiesbaar. Eis was wel dat ieder bestuurslid als lidmaat van de Hervormde Kerk stond ingeschreven. Voor de werving van fondsen stelde men, als tegenhanger van de Unie-collecte, een eigen collecte in. Jaarlijks rond 25 april zou C.V.O. een landelijke ‘Oranjecollecte’ organiseren waarvan de opbrengst voor vijf procent aan de verenigingskas en de rest aan de plaatselijke hervormde scholen ten goede zou komen. Voor de schoolvisitatie werd een reizend agent aangesteld. In deze functie benoemde men H. van Aardenne Wz., in 1892 opgevolgd door J.H. van der Graaf. Als juridisch adviseur van C.V.O. stelde men mr. C.O. Segers aan. In het eerste jaar treden vier scholen toe, alle in Friesland, namelijk te Scharnegoutum, Oudega, Achlum en Hitzum. Tien jaar later waren er al 83 scholen, terwijl een forse gift van een Rotterdamse familie de oprichting van twee hervormde scholen in deze stad mogelijk maakt e. In 1915 zijn 212 hervormde scholen aangesloten. Bij oprichting van een school wordt de procedure aanbevolen dat gemeenteleden in overleg treden met predikant of kerkeraad van de Ned. Herv. Kerk. Dit had tot gevolg dat kerkeraden deze taak zelf ter hand namen. De kerkeraad is dan tevens schoolbestuur met de dominee als bezielde voorzitter. Hierdoor krijgt C.V.O. voor sommigen, om begrijpelijke redenen, het imago een kerkelijke vereniging te zijn. Toen in 1900 de Leerplichtwet van Goeman Borgesius in aantocht was verzette ook C.V.O. zich tegen deze beknotting van de vrijheid die vele ouders uiteindelijk zou dwingen hun kind, bij gebrek aan een christelijke school, naar een openbare school te sturen. In 1905 stelde C.V.O. een eigen Commissie van Beroep in voor de bemiddeling bij conflicten van

zowel leerkrachten als besturen. Voor het toezicht op aard en geest, onderwijzend personeel, leermiddelen, gebouwen, etc., stelde het Hoofdbestuur een College van Inspecteurs aan onder leiding van secretaris B.L. Hagedoorn. Binnen C.V.O. kwam al vroeg de wens naar voren om eigen kweekscholen op te richten. Er was ontevredenheid over de gang van zaken bij de Nijmeegse christelijke kweekschool 'De Klokkenberg'. Zo had men er bezwaar tegen dat deze school ook opleidde voor het openbaar onderwijs. Bovendien kwam er wat financiële ruimte voor de vervulling van wensen door een wetwijziging van Kuyper in 1905. In datzelfde jaar besloot het bestuur van C.V.O. dan ook om zelf kweekscholen te stichten in Amsterdam en Zwolle. Deze scholen zouden daarmee rechtstreeks onder het Hoofdbestuur vallen. Al in april 1907 gingen de Amsterdamse kweekschoolpoorten open. In dezelfde maand volgde op eigen initiatief de hervormde Koningin Wilhelmina kweekschool te Rotterdam. Het duurde echter nog tot 1910 voor de CVO-school in Zwolle van start ging. Op 1 mei 1914 bracht het eigen initiatief in Utrecht de opening van de Jan van Nassau kweekschool. De CVO-kweekscholen in Amsterdam en Zwolle mochten zich in 1926 zelfstandig noemen. Het aantal kweekscholen groeide in 1922 opnieuw met opening van de dr. J.Th. de Visser-Hervormde Kweekschool op de 'Mariënborg' te Leeuwarden. In 1934 werd, bij legaat van J.H. Blum, het fonds Blum-De Niet ingesteld. Daarmee was een noodzakelijke financiële steun voor de toekomst gegarandeerd. Een gedeelte van dit fonds bestemde men namelijk voor studietoelagen aan kwekelingen. Diverse activiteiten droegen bij aan de groei en de versterking van de organisatie. Naast het stichten van afdelingen organiseerde men provinciale landdagen en vervulde men spreekbeurten. Van 1891 tot 1914 verschijnt 'Ons Schoolblaadje'; een tweemaandelijks krantje dat in 1915 door de toename van de werkzaamheden door het maandblad 'Christelijk Volksonderwijs' wordt vervangen. De juridische kwesties worden apart behandeld in School en Wet, dat als bijblad met het maandblad wordt verzonden. In 1910 wordt het 'Na-examen' van c.v.o. ingesteld, waarmee een eigen diploma Bijbels Onderwijs kon worden afgegeven. Verder wordt er een eigen 'Hulpfonds voor Vergoeding van Plaatsvervangende in Gevallen van langdurige Ziekte' ingesteld. Dit hulpfonds heeft tot 1920 bestaan, toen er een wettelijke regeling kwam die het fonds overbodig maakte. De verplichte borgstelling voor de aangesloten scholen wordt aanvankelijk door De Nederlandsche Waarborgmaatschappij waargenomen maar in 1919 neemt CVO de collectieve borgstelling zelf over. Om scholen die moeilijkheden hebben met de verkrijging van de waarborgsom te helpen richt men de Julianabank op. Verder is c.v.o. vertegenwoordigd in de vereniging 'Lukas', die financiële hulp biedt bij ziektegevallen; de commissie Oud-strijders, die geldelijke steun geeft aan bejaarde leerkrachten of hun weduwen; en de Bibliotheek ten Dienste van het Christelijk Onderwijs waar de boeken van c.v.o. werden ondergebracht. Daarnaast is er deelname aan de in 1921 opgerichte Christelijk Psychologische Centrale voor School en Beroep van prof.dr. J. Waterink.

In de jaarvergadering van 1919 wordt een verzoek tot aansluiting bij de Schoolraad aan de orde gebracht. Naar aanleiding daarvan brengt een advies-commissie rapport uit in de Algemene Vergadering van 1920. Na een bewogen vergadering blijkt bij stemming een meerderheid tegen aansluiting. De klimaatverschillen tussen de protestants-christelijke verenigingen vormen hier een belemmering. Dat zou nog lang zo blijven. In de rede waarmee de

historicus prof.dr. W. den Boer in 1964 het voorzitterschap van CVO aanvaardde noemt hij het gescheiden optrekken van delen van het christelijk lager onderwijs 'een historische antiquiteit, een belemmering voor de ontplooiing van de idealen van dit onderwijs en een teken van gebrek aan wat vrij maakt'. Van een echte toenadering tussen de besturenorganisaties zal voorlopig echter nog geen sprake zijn. In 1934 wordt de actieve K. Brants, als opvolger van C.W.F. baron Mackay tot secretaris en bureaudirecteur van CVG benoemd. Na zijn overlijden in 1938 werd deze spilfunctie door J.C. Ligtvoet overgenomen. Brants' streven was steeds gericht geweest op een eigen kantoorgebouw voor CVO. De verwerkelijking van dit streven heeft hij slechts als vergezicht kunnen waarnemen, maar in oktober 1938 verhuisde het bureau van de Talmastraat te Haarlem naar het aangekochte kantoorpand aan de Kon. Mariastraat 24 te Den Haag. Als tijdelijke bureau-hulp trad mr. A. Evenhuis voor halve dagen in dienst. Enkele maanden later wordt de jurist Evenhuis belast met het directoraat van het bureau.

In het voorjaar van 1942 wordt CVG door de bezetter verboden en wordt beslag gelegd op het kantoor. Directe aanleiding was het door het hoofdbestuur afgegeven advies met betrekking tot de beruchte 'benoemingsverordening'. Prof.dr. W.J. Aalders, mr. A. Evenhuis en J.C. Ligtvoet waren drie weken daarvoor al gearresteerd. De oude heren Aalders en Ligtvoet liet men na korte tijd weer vrij. Met Evenhuis verliep het anders. Deze werd kaalgeknipt en met de rode ster van politiek oproerling naar kamp Amersfoort overgebracht. Pas na maanden wordt hij weer vrijgelaten. Het kantoorpand van c.v.o. is dan in bezit genomen door N.S.B.-ers. De Hervormde Raad voor Kerk en School heeft inmiddels de belangenbehartiging van de CVO-scholen op zich genomen. Deze Raad maakte met de Schoolraad ook deel uit van de geheime organisatie 'Top', die het schoolverzet ondersteunde. Verder was de Raad medeoprichter van het 'Adviesbureau voor Onderwijsrecht', dat het totale protestants-christelijke onderwijs juridisch steunde. Bij een bombardement in 1945 ging het bureau van de Hervormde Raad verloren en werd de organisatie tijdelijk lamgelegd. Ook het voormalige kantoorpand van c.v.o. werd bij een bombardement verwoest. Na de oorlog hervatte Evenhuis zijn werk in een ruimer pand aan de Wassenaarseweg 19 te Den Haag. De activiteiten van de in de oorlog ingestelde Hervormde Raad voor Kerk en School werden met de heroprichting van c.v.o. echter niet automatisch gestaakt. De Raad wilde op theologisch terrein de verantwoordelijkheid voor de school nu vasthouden. Even dreigde hierover op de eerste Algemene Vergadering een conflict te ontstaan. Door echter te kiezen vóór samenwerking, te beginnen met de benoeming van drie vertegenwoordigers over en weer, kwam de zaak in rustiger vaarwater. De jaren vijftig kenmerkten zich daarop door verdere opbouw. In de jaren zestig gaf de invoering van de Mammoetwet bij c.v.o. aanleiding tot zorg. In de, volgens art. 47 van de wet, te verwachten bijdrage vanuit humanistische hoek aan het openbare onderwijs achtte men het gevaar niet denkbeeldig dat de openbare school een humanistische zuilenschool zou worden. De wet werd nu zo gewijzigd, dat er een principieel onderscheid tussen godsdienstonderwijs en humanistisch vormingsonderwijs gemaakt zou worden. Vanaf 1962 begint zich weer een duidelijke toenadering af te tekenen tussen de organisaties die in de negentiende eeuw met veel strijd uit elkaar waren gegaan. Op 29 januari beleggen de hoofdbesturen van Christelijk Nationaal Schoolonderwijs, Christelijk Volksonderwijs en het Gereformeerd Schoolverband een gemeenschappelijke vergadering. Tijdens

die vergadering blijkt de ernstige wil tot verder overleg. Vier jaar later volgt een manifestatie in Utrecht, waar men opnieuw uitdrukking geeft aan de wil om tot eenheid te komen. Tenslotte wordt in 1969 op een massale bijeenkomst te Utrecht het samengaan van C.V.O., C.N.S. en G.S.V. tot de Vereniging voor Protestants Christelijk Kleuter- en Basisonderwijs gevierd (statutair opgericht in 1968). Tot deze organisatie zijn dan inmiddels ook toegetreden de Schoolraad voor de Scholen met den Bijbel (ten dele) en de Bond van Verenigingen voor Christelijk Kleuteronderwijs. In deze periode verenigen P.C.K.B.O. en diverse andere landelijke besturenbonden in het christelijk onderwijs zich bovendien in de stichting Besturenraad. De Besturenraad diende hierbij als samenwerkingsorgaan van het christelijk onderwijs en als beheersorgaan van een centraal kantoor. De afdeling kleuter- en basisonderwijs van de Besturenraad was nauw verbonden met de P.C.K.B.O. Bij de fusie tot de vereniging P.C.K.B.O. ging overigens een klein aantal gereformeerde scholen niet mee. Deze gingen op 8 maart 1969 over tot de oprichting van het Verband van Scholen van Gereformeerde Belijdenis (V.S.G.B.). Het Algemeen Bestuur van P.C.K.B.O. vergadert zes keer per jaar. Voorafgaand aan deze vergaderingen en tussentijds vergadert het Moderamen. Voor de contacten met de leden heeft de organisatie een consulentschap ingesteld, die als een voortzetting van de inspecteurs van C.N.S. en c.v.o. en de Vertrouwensmannen van G.S.V. te beschouwen zijn. Het land werd daartoe ingedeeld in negen rayons onder een coördinerend consulent met een totaal aantal van ruim tachtig consulenten. Voor het contact met de leden werd vanaf 1 oktober 1969 het maandblad School en Bestuur uitgegeven. Dit blad van P.C.K.B.O. verschijnt vanaf 1 augustus 1971 onder auspiciën van de Besturenraad terwijl de redactie wordt voorgedragen door de P.C.K.B.O. Voor de dienstverlening beschikt de vereniging P.C.K.B.O. over twee eigen administratiekantoren, namelijk die te Emmen en Middelburg. Dit zijn in feite de oude administratiekantoren van de vereniging Christelijk Volksonderwijs. In 1976 wordt de samenwerking binnen het christelijk onderwijs verder verstevigd doordat de Besturenraad overgaat van de stichtingsvorm naar die van een vereniging. De P.C.K.B.O. en de andere deelnemende organisaties gaan hierbij over naar de nieuwe vereniging. In het onderwijsterrein spelen dan zaken als: de integratie van kleuter- en basisonderwijs; de schoolbegeleiding aan groepen in achterstandssituaties; de overgang van pedagogische Akademie en kleuterweek naar PaBo; de Contourennota over het verdwijnen van de kleuter- en de lagere school ten behoeve van de basisschool en de wettelijke verplichting tot de instelling ouderraden.

ARCHIEF EN INVENTARISATIE

Het archief van de hervormde Vereniging voor Christelijk Volksonderwijs geeft een beeld van belangrijke ontwikkelingen in het bijzonder onderwijs. Het laat zien hoe van 1886 tot 1890 de Vereniging voor Christelijk Volksonderwijs tot stand kwam en hoe deze vereniging de oprichting en organisatie van het onderwijs van Nederlands-hervormde signatuur heeft vorm gegeven via een bewust nagestreefde nauwe band met de Nederlandse Hervormde Kerk. Is er in gereformeerde kringen, om uiteenlopende redenen, traditioneel een rijke historische conventie, bij de hervormden is de geschiedschrijving altijd relatief beperkt gebleven. Dat geldt zeker ook voor c.v.o. Dit gegeven is hier nog schrijnender omdat het c.v.o. archief bij een bombardement in 1945 nagenoeg geheel verloren is gegaan. Dat maakt het

nu noodzakelijk om terug te grijpen op datgene wat vanuit de rijkere 'gereformeerde' bronnen wel is vastgelegd. Het verlies van de manuscripten snijdt helaas een aantal wegen voor historisch onderzoek af. Door her en der de gedrukte stukken bij elkaar te vergaren zijn archiefonderdelen toen en nu nog enigszins gereconstrueerd. Maar ook bij de overdracht van het archief van c.v.o. naar de Besturenraad zijn stukken verloren gegaan. Hoe dan ook moet vastgesteld worden dat tevens over de na-oorlogse periode de notulen en brievenboeken van het bestuur ontbreken. Slechts enkele losse stukken zijn verspreid in het archief nog aangetroffen. Gelukkig vormen de diverse verenigingsorganen van c.v.o. 1892 tot 1968 nog een rijke bron van informatie. Het vervolg van c.v.o. met C.N.S. en G.S.V. van 1968 tot 1976 wordt weergegeven in het archief van P.C.K.B.O. Dit archief tevens een beeld van de eerste fusiegolf in het christelijk onderwijs De inventarisatie van het CVO-archief is afgerond in november 1994 terwijl het P.C.K.B.O.-gedeelte is geïnventariseerd in juli en augustus 1996. Op het archieven heeft geen selectie plaatsgevonden mede omdat over de laatste decennia de hoeveelheid materiaal in beide archieven beperkt was. De beide fondsen hebben een gezamenlijke omvang van bijna twee strekkende meter en bevinden zich in de archiefbewaarplaats van de Besturenraad.

Voorburg, augustus 1996. A. Th.B.

LITERATUUR

- Dr. D.Langedijk, *De geschiedenis van het protestants-christelijk onderwijs*, Delft, 1953.
- J. Kuiper, *Geschiedenis van het christelijk lager onderwijs in Nederland*. Amsterdam, 1904.
- F. Kalsbeek, J. Lens en J.B. Meijnen, *Van Strijd en Zegen. Gedenkboek van het christelijk onderwijs*. Leiden, 1904.
- P. Oosterlee, *De geschiedenis van het onderwijs*. Haarlem, 1929.
- Dr. H.J. Langman, 'De ontwikkeling van het Christelijk onderwijs'. In: *Een eeuw van zorg en zegen*. Meppel-Djakarta, 1954.
- P.W.J. Steinz, *Beeldspraak c.v.o.*, 's-Gravenhage, 1965.
- P. Luykx en N. Bootsma (red.), *De laatste tijd. Geschiedschrijving over Nederland in de 20e eeuw*. Utrecht, 1987.
- Drs. T.M. Gilhuis, *Nieuw ABC van de protestants-christelijke onderwijsorganisaties*. Kampen, 1973.

Stand van zaken 2010

Deze inventaris werd in april 2010 gedigitaliseerd, zonder de originele afbeeldingen.

Het archief maakte lange tijd deel uit van de collectie:

Besturenraad Protestants Christelijk Onderwijs Voorburg –
(Ca. 1850-2005), BEPERKTE TOEGANG | Coll. nr.: 384. 150 m.

Maar heeft nu een eigen notatie gekregen.

Plaatsingslijst

HET ARCHIEF VAN DE VERENIGING VOOR CHRISTELIJK VOLKSONDERWIJS

A. STUKKEN VAN ALGEMENE AARD

NOTULEN

- 1-3 Notulen van de Algemene Ledenvergadering, 1892-1916.
3 banden
1. 1e-15e jaarverg. 1892-1906
 2. 16e-25e jaarverg. 1907-1916
 3. 1e-13e jaarverg. 1892-1904 (duplicaat)
- Verslagen van de Algemene Ledenvergadering, 1917-1968.
Zie: inv. nr. 36 e.v.
- 4 Notulen en bijlagen van de vergaderingen van het
Hoofdbestuur, dec. 1964-okt. 1968. met hiaten.
1 omslag

JAARVERSLAGEN

- 5-13 Jaarverslagen, (bevatten tevens o.a.: statuten en memorie van
toelichting; reglement voor de inspectie; verslagen van de
kweekscholen. verslagen van de afdelingen; tekst van de
circulaire van de Voorlopige Commissie, sept. 1890) 1891-
1940.
9 banden
5. 1e-6e 1891-1896
 6. 7e-12e 1897-1902
 7. 13e-18e 1903-1908
 8. 19e-23e 1909-1913
 9. 24e-29e 1914-1919
 10. 30e-35e 1920-1925
 11. 36e-40e 1926-1930
 12. 41e-45e 1931-1935.
 13. 46e-50e 1936-1940.
- Jaarverslagen, 1946-1968.
Zie: *Maandblad C.V.O.* inv.nr. 46 e.v.

MEMORABILIA

- 14 Een woord bij de herdenking van het tienjarig bestaan, 1900
1 deeltje
- 15 Na vijf en twintig jaar 1890-1915. Ter herinnering aan het
zilveren jubileum, 1915
1 deel
- 16 Beeldspraak, door P.W.J. Steinz bij het 75-jarig bestaan, 1965
1 deel

B. STUKKEN VAN SPECIFIEKE AARD

STATUTEN EN REGLEMENTEN

- Statuten en memorie van toelichting, 1890 e.v
Zie: Jaarverslagen 1891 e.v., inv.nr. 5-13.
- 17 Statuten, memorie van toelichting en statutenwijziging 1899. c
1967.
1 omslag

ORGANISATIE

- 18 Rapport inzake de liquidatie van C.N.S.,C.V.O. en G.S.V., 21
maart 1969.
1 stuk

LEDEN

- 19-29 Stichtingsakten van scholen, 1946-1968. afschriften.
11 omslagen
- 19. Groningen
 - 20. Friesland
 - 21. Drente
 - 22. Overijssel
 - 23. Gelderland
 - 24. Utrecht
 - 25. Noord-Holland
 - 26. Zuid-Holland
 - 27. Zeeland
 - 28. Noord-Brabant
 - 29. Limburg

CONTACT EN VOORLICHTING

- 30 Circulaires aan de kweekschooldirecties en het college van inspecteurs, 1952-1969.
1 omslag
- 31 Circulaires aan de hoofden van scholen, sept. 1954-1968.
1 pak
- 32 Circulaires aan de leden van de Commissie van Beroep, 1953-1968.
1 omslag

VERENIGINGSORGAAN

- 33-35 *Ons Schoolblaadje*, 1892-1914.
3 banden
33. nrs. 1-50, nov. 1892-febr.1901
34. nrs. 51-100, apr. 1901-juni 1909
35. nrs. 101-131, aug.1909-nov. 1914
- 36-38 *Christelijk Volksonderwijs*, 1915-1935.
3 banden
36. jrg. 1-10, 1915-1924
37. jrg.11-17, 1925-1931
38. jrg.18-21, 1932-1935
- 39-67 *Maandblad CVO*, 1936-1968.
29 banden
39. jrg. 22, 1936
40. jrg. 23, 1937
41. jrg. 24, 1938
42. jrg. 25, 1939
43. jrg. 26, 1940
44. jrg. 27, 1941
45. dec 1945 en 1946
46. 1947
47. 1948
48. 1949
49. 1950
50. 1951
51. 1952
52. 1953
53. 1954
54. 1955
55. 1956
56. 1957
57. 1958
58. 1959
59. 1960
60. 1961
61. 1962

- 62. 1963
- 63. 1964
- 64. 1965
- 65. 1966
- 66. 1967
- 67. 1968

DOCUMENTATIE

- 68 Dr. J.Th. de Visser e.a., Hervormde Kweekschool voor onderwijzers en onderwijzeressen te Amsterdam. Gedenkboek 1907-1932.
1 deel

HET ARCHIEF VAN DE VERENIGING VOOR
PROTESTANTS-CHRISTELIJK KLEUTER-EN BASISONDERWIJS

A. STUKKEN VAN ALGEMENE AARD

NOTULEN

- 69 Notulen met bijlagen van de Algemene Ledenvergadering, 1969-1976.
1 omslag
- 70 Stukken betreffende de oprichtingsvergadering van de vereniging op 25 september 1968, 1968
1 omslag
- 71-73 Notulen van de vergaderingen van het Bestuur, 1968-1976.
3 omslagen
- 71. 1e-25e; 16 okt. 1968-17 sept. 1971
 - 72. 26e-50e; 19 nov. 1971-18 sept. 1975
 - 73. 51e-61e; 13 nov. 1975-13 dec. 1976
- 74 Bijlagen bij de vergaderingen van het Bestuur, 1972-1975
1 pak
- 75 Notulen van de vergaderingen van het Moderamen, 1970-1975
1 omslag

CORRESPONDENTIE

- 76-78 Ingekomen stukken bij de bestuursvergaderingen, 1968-1970
2 omslagen en 1 pak
- 76. 1968
 - 77. 1969
 - 78. 1970
- 79 Afschriften van uitgaande stukken betreffende bestuurlijke aangelegenheden, 1969-1970
1 pak
- 80-90 Ingekomen en afschriften van uitgaande stukken betreffende diverse onderwerpen, 1970-1975
11 omslagen
- 80. abonnementen; accountantsmaatschap; bestuursleden; Bond Chr. Buitengew. Ond; Besturenraad; Borgstellingsfonds.
 - 81. Cie.Diploma Bijbels Onderwijs; Chr.Ped.Studiecentrum.; Diversen
 - 82. Evangelische Broedergemeente; Evangelische Omroep; Afd.Friesland PCKBO en SARACOF; Federatief Verb.Chr. Kleuterond.; Financiële gegevens GSV,CVO, Bond Kleuterond.

- 83. Nederlandse Gezinsraad.
- 84. Internationaal Verband.
- 85. Jaarvergaderingen.
- 86. Kath.bond k.b.o.; Lidmaatschap pckbo;
Logopedische dienst.
- 87. N.P.C.S.; P.C.O. Film.
- 88. Regionalisatie.
- 89. Steunaanvragen; vragen schoolbesturen (inz.
financiën); School-tandverzorging.
- 90. Unie School en Evangelie.

JAARVERSLAGEN

- 91 Jaarverslagen, 1969-1974.
1 omslag
Zie ook : School en Bestuur 1968-1976, inv.nrs.

MEMORABILIA

- 92 Artikelen betreffende de opgeheven verenigingen C.N.S.,
C.V.O. en G.S.V., 1968-1969.
1 omslag

B. STUKKEN VAN SPECIFI EKE AARD

STATUTENEN REGLEMENTEN

- 93 Concept statuten van de vereniging, c.1967.
2 stukken
- 94 Wijzigingsvoorstellen ten aanzien van de conceptstatuten, 1968.
1 omslag
- 95 Statuten en statutenwijzigingen, 1969-1974.
1 omslag
- 96 Huishoudelijk reglement, c. 1968.
1 omslag
- 97 Statuten en huishoudelijk reglement van de Bond van
Verenigingen voor Christelijk Kleuteronderwijs in Nederland,
1954.
1 katern

ORGANISTAIE

- 98 Authentiek extract uit het Koninklijk Besluit tot erkenning ven
de vereniging, 12 nov. 1968.
1 stuk

- 99 Accountantsrapport inzake de fusie van C.N.S.,C.V.O. en G.S.V. tot PCKBO, 1969
1 katern
- 100 Stukken betreffende de GSV-afplitsing tot het Verband van Scholen van Gereformeerde Belijdenis en de positie van de gereformeerden, 1968-1970.
1 omslag
- 101 Accountantsrapport inzake de reorganisatie van het protestants-christelijk onderwijs m.b.t. de stichting Besturenraad, 1968

VOORLICHTING EN PUBLICRELATIONS

- 102-107 Verenigingsmaandblad *School en Bestuur*, 1969-1976.
6 banden
102. 1969-1971
103. 1972
104. 1973
105. 1974
106. 1975
107. 1976
- 108 Ingekomen en afschriften van uitgaande stukken van de redactie *School en Bestuur*, 1969-1970
1 omslag
- 109 Stukken betreffende de fusie-manifestatie op 13 maart 1969 te Utrecht, 1969
1 omslag

EIGENDOM

- 110 Eigendomsbewijs van een perceel grond met opstal te Emmen. fotokopie, 20 nov. 1975.
1 stuk

FINANCIËN

- 111 Stukken betreffende de afwikkeling van financiële verplichtingen ten aanzien van een medewerker, 1969-1974.
1 omslag
- 112 Akte van overdracht van de bezittingen en schulden van de vereniging voor C.N.S. aan de P.C.K.B.O.. met doorslag, 1970.
2 stukken

- 113 Stukken betreffende de beginbalans na liquidatie van de deelnemende verenigingen, 1972.
1 omslag
- 114 Akte van renteprocuratie, 7 febr. 1973.
1 stuk
- 115 Accountantsrapport inzake de liquidatie van P.C.K.B.O. per 30 juni 1976, 1976
1 katern

CONSULENTSCHAP

- 116 Notulen en bijlagen van de Commissie Opbouw Inspectie, 1969.
1 omslag
- 117 Notulen en bijlagen van de Werkvergadering Inspecties, 1969-1970.
1 omslag
- 118-127 Ingekomen en afschriften van uit gaande stukken van de Commissie Consulentenschap, 1970-1976.
10 omslagen
- 118. algemeen
 - 119. rayon Groningen-Drente
 - 120. rayon Friesland
 - 121. rayon Overijssel
 - 122. rayon Gelderland
 - 123. rayon Utrecht
 - 124. rayon Noord-Holland
 - 125. rayon Zuid-Holland
 - 126. rayon Zeeland
 - 127. rayon Noord-Brabant en Limburg
- 128 Nota betreffende de inspectie, 1969.
1 stuk

ADMINISTRATIEKANTOREN

- 129 Ingekomen en afschriften van uitgaande stukken van het administratiebureau Chr. Onderwijs Zeeland, 1976
1 omslag
- 130 Stukken inzake de benoeming van het personeel van het Centraal Administratiekantoor Christelijk Onderwijs te Emmen, 1976
1 omslag

CONVENT CHR. ONDERWIJS

131 Stukken betreffende het Convent van het Prot.Chr.Onderwijs,
1968-1970
1 omslag

BIJLAGE 1

CHRONOLOGISCH OVERZICHT VAN VOORZITTERS, SECRETARISSEN EN PENNINGMEESTERS VAN DE VERENIGING CHRISTELIJK VOLKSONDERWIJS

Voorzitters:

Ds. H. Malcomesius	1890-1899
Dr. J.Th. de Visser	1899-1918
J.H. Blum	1918-1922
Prof.dr. W.J. Aalders	1923-1942
Dr. H.W. Tilanus	1945-1964
Prof.dr. W.den Boer	1964-1969

Secretarissen:

C.W. van Bentveld	1890-1911
Dr. J.J. van Noort	1911-1918
C.W.F. baron Mackay	1918-1934
K. Brants	1934-1938
J.C. Ligtvoet	1938-1942
Jhr.dr. L.H. Quarles van Ufford	1945
Mr. A.Evenhuis	1946 -1969

Penningmeesters:

C.W.F. baron Mackay	1918-1934
Jhr.mr.G. Beelaerts van Blokland	1945-1946
Jhr. dr. L.H. Quarles van Ufford	1946-1947
Jhr. mr. J.W. Roëll	1947-1950
L.M. de Jong Schouwenburg	1950-1957
H. Duiker	1957-1969

BIJLAGE 2

CHRONOLOGISCH OVERZICHT VAN BESTUURSLEDEN VAN DE VERENIGING VOOR PROTESTANTS-CHRISTELIJK KLEUTER-EN BASISONDERWIJS

1.	Dr. Gerh. Huls (voorzitter)	1968-*
2.	Mr. A. Evenhuis (secretaris 1968-1970)	1968-1974
3.	H.W. Felderhof (penningmeester)	1968-1969
4.	Dr. L. Blom	1968-1973
5.	Ds. W. de Graaf	1968-1970
6.	Mevr.mr. I. Geelkerken-Brusse	1968-1969
7.	Dr.T. van Veen	1968-1970
8.	J. Arendshorst	1968-1972
9.	F.J. van Dam	1968-1970
10.	Mevr. J.G. Jol-Mandersloot	1968-*
11.	D.H. Dutmer	1968-1970
12.	W. Jongeneel	1968-*
13.	Prof.dr. J. Schoneveld	1968-1969
14.	J.C. Spaans	1968-*
15.	Mr. B. van Haersma Buma (secretaris 1970-1974)	1968-*
16.	Prof.dr. B.J. Oosterhoff	1968-1975
17.	Mr. H.J. Swagerman	1968-1969
18.	W. van Dullemen	1969-1972
19.	P.J.E. Hovingh	1969-1972
20.	Mr. E.P. van Veldhuizen	1969-1971
21.	Mevr. E.C. Hordijk-van Heel	1970-1971
22.	E. Raams (penningmeester 1970-1972)	1970-1973
23.	M. Brommersma	1970-*
24.	Drs. L. Kranenborg	1970-1973
25.	Mr. C.R.K. Reimers	1970-1974
26.	J. Wolters	1970-1972
27.	Mevr. O.A. Dutmer-Piek	1971-*
28.	F.H. de Hoop	1971-1974
29.	Drs. S. van der Laan (penningmeester)	1972-*
30.	Drs. G. van Leyenhorst	1972-*
31.	Mevr.mr. A.F. van den Bijllaardt-Koster	1972-1975
32.	Mevr. A.F. Coumou-Spierenburg	1973-*
33.	W. Koelewijn (secretaris)	1974-*
34.	Mr.T.H. Asselman	1974-*
35.	J. Bijleveld	1975-*
36.	Mevr. A. Faber-van den Berg	1975-*

* Zittende bestuursleden bij de overgang naar de Besturenraad PCO.